

Slezská univerzita v Opavě

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Ústav lázeňství, gastronomie a turismu

Islám a gastronomie

Vztah Evropy k Islámu

- Spojení víry a terorismu, démonizace náboženství Mohamedánů a jeho nositelů. (přitom je dnes věřících až 2 miliardy) = extremisté tvoří nepatrný zlomek z celkového počtu
- Nejsme trochu obětí xenofobie a propagandy? Propagandě nevadí produkce opia tolik jako Islám.
- Společnost je globalizovaná a multikulturální. Pochopení rozmanitosti světa je o kultuře člověka a toleranci.
Vedle Islámu se budeme muset naučit žít.

Prognóza vývoje Islámu

- Islám je v BiH, Turecku, Albánii a jejím přívěsku Kosovu- růst populace
- Mešity najdeme i v Bulharsku
- Rusko čtvrtina vojáků ruské armády, protože 25 milionů muslimů slouží....
- Holandsko, Švédsko původně politická a pracovní imigrace, nyní mají své čtvrti
- Francie, několik čtvrtí v Paříži
- Německo – v roce 2050 půl na půl obyvatel křesťané- islamisté !

Islám v Česku

- První zprávy o Islámu přináší v 10. stol. Ibrahím Ibn Jákúb, židovský obchodník a cestovatel
- České země se setkávají s expanzí Osmanské říše
- Není na rozdíl od zemí EU příliš zastoupen
- Většinou jej vyznávají přistěhovalci
- Konvertité jsou ze smíšených manželství
- Mešity jsou v Brně a v Praze u Rajské Zahrady
- Uvádí se až 50 tis. věřících v ČR
- Vlna nevole = hnutí islám tady nechceme

Mešita v Brně

Islám

Co má společného Islám, Judaismus a Křesťanství?

Možná více než jsme si kdy byli ochotni připustit...

Společné prvky

- Jeden Bůh, monoteistické náboženství
- Abrahám – otec stojící na počátku
- Starý zákon, je výchozí i pro všechny
- Ještě více jsou si paradoxně blízké Islám a Judaismus...

Islám a Judaismus

- Praotce židů Abraham (1900 – 1700 př.n.l.). Jeho žena Sára nemohla otěhotnět. Abraham má syna s krásnou otrokyní Hagar (1850 př.n.l. se narodil Ismael, praotec Arabů.
- Teprve po narození Ismaele, učinil Bůh zázrak a Abraham splodil syna Izáka i se svou ženou Sárou.
- Na důkaz úmluvy s Bohem se židé nechávají obřezat (8 den). Muslimové k obřízce přistupují až před pubertou.
- Další společné prvky jsou v zákazech a příkazech týkajících se konzumace potravin.
- *Košer = halal, Tame = harám.*

Co je vlastně Islám?

Co je to Islám

- Monoteistické abrahámovské náboženství, s praotcem Ismaelem a prorokem Mohamedem.
- Arabské slovo *Islám* znamená – Mír s Bohem, mír se sebou samým a mír s božími tvory skrz poddanost a odevzdanost Bohu
- Vyznavač islámu se nazývá muslim. To znamená ten, kdo podřizuje Bohu.

V co věří muslim

- Muslimové věří v jednoho, jediného, neporovnatelného, milosrdného Boha – stvořitele, živitele, ochránce světa.
- Věří v anděly, které Bůh stvořil,
- V proroky, kteří lidstvu přinesli jeho odkaz
- V den posledního soudu, v osobní zodpovědnost za svoje skutky, v Boží moc nad osudem v dobrém i zlém, v posmrtný život.

Člověk se může stát muslimem, když věří a prohlásí, že:

Není boha kromě Boha a Muhammad je jeho prorokem.

Šíření Islámu

- Původně ohněm a mečem
- Ekonomická zvýhodnění
- Jednoduchost doktríny

Výsledek působení:

- Dnes 1/5 světové populace. Více než jedna miliarda lidí všech ras, národností a kultur na celé zeměkouli jsou muslimové.
- Největší muslimská komunita je v Indonésii. V Arabském světě žije jen 18% muslimů.

Islám a jeho učení

- Základem Islámu je učení proroka Mohameda
- Zjevení zaznamenal do *Koránu*, (vliv Judaismu i Křesťanství)
- Přístup k víře je odlišný, vymezený hranicemi
- V Saúdské Arábii je korán zákonodárství

Korán

Korán je pravé slovo Boha.

Vše, co zjevil prostřednictvím archanděla Gabriela proroku Muhammadovi.

Muhammad a jeho následovníci uměli Korán nazpaměť.

Během staletí se 114 súr (kapitol) se nezměnilo ani jedno slovo.

Korán je hlavním zdrojem víry každého muslima.

Základním tématem je vztah mezi Bohem a stvořeními, provází na cestě ke spravedlnosti, lidskosti a rovnoprávnosti.

Základní téma koránu

Vztah mezi Bohem a stvořeními, provází na cestě ke spravedlnosti, lidskosti a rovnoprávnosti.

Základní pilíře Islámu

- Ímán – víra v jednoho Boha
- Salá – modlitba, vykonávaná pětkrát denně.
- Zakat – finanční povinnost muslimů (oddělení části majetku pro chudé a společnost)
- Sawm – půst. Každoročně v měsíci ramadánu od východu do západu slunce.
- Hadždž – pouť do Mekky ke společné modlitbě za Boží odpuštění.

Ramadán

- Devátý měsíc islámského kalendáře.
- Během tohoto měsíce údajně prorok Mohamed obdržel první Boží zjevení...
- Ramadán je pohyblivý svátek, protože islámský rok se skládá ze dvanácti lunárních měsíců, které jsou kratší než křesťanský (občanský) kalendář.

Ramadán a gastronomie

- Z hlediska gastronomie se v tomto období nesmí konzumovat nic do západu slunce.
- Výjimku mají děti, těhotné ženy, nemocní a staří lidé. Mohou si ale ramadán nahradit až se jejich stav zlepší.
- Výjimku mají nově např. i piloti přepravních letadel.

Původní islámská kuchyně

- Ve středověku kombinovala prvky arabské pouštní tradice s perskou, indickou a byzantskou kuchyní = vytvořila tak rafinované, jemné a různorodé propojení stravovacích zvyklostí.
- Vychází z Koránu, Súra2. 172-3. Alláh káže muslimům:“ jezte z výtečných pokrmů, jež jsme vám ušetřili“ a naopak jim zakazuje konzumovat to, co je nedovolené. zejména zdechlina, krev, vepřové, nepatřičně poražená zvířata, opojné nápoje a vše, co je zasvěceno někomu jinému než Alláhovi. Pro muslimy jsou jídla rozděleny do dvou kategorií: halal – povoleno, hárám – zakázáno. Později islámské právní vědy zakázaly ještě konzumaci:

Zakázané - hárám

- Zdechliny
- Krev
- Vepřové
- Nepatřičně poražená zvířata
- OpojnÉ nápoje
- Vše, co je zasvěceno někomu jinému než Alláhovi. Později islámské právní vědy zakázaly ještě konzumaci:

Zakázané - hárám

Později islámské právní vědy zakázaly ještě konzumaci:

- Masožravá zvířata
- Dravce
- Korýše
- Většinu hmyzu
- Plazy
- „Zvířata s tesáky.“
- Za obvyklou středověkou stravu bylo považováno: obiloviny, mléko, med, zelenina, ovoce, ořechy, zvířata poražená halal, ryby, drůbež a čerstvě zabitá zvěřina.
- Zpoždění v zákazech je logické, neboť původně pouštní kuchyně byla velmi skromná a omezená.

Povoleno - halál

Za obvyklou středověkou stravu bylo považováno:

- Obiloviny
- Mléko
- Med
- Zelenina, ovoce, ořechy
- Zvířata poražená halal,
- Ryby, drůbež
- Čerstvě zabitá zvěřina

Jídlo za Mohameda

Z pokrmů, které Mohamed jedl si nejvíce cenil masa, proto je jeho konzumace pro muslimy téměř povinnou.

Jednou údajně Mohamed řekl: „maso je nejdůstojnějším jídlem lidí na tomto světě i v ráji“.

Alláh nařizuje během svátku Eid al- Adha obětovat jehně a část obětního masa darovat chudým.

Pokrmy z dob Mohameda

- Tharid – směs dušeného masa zahuštěná chlebem, dýně, koření (mnoho variant)
- Khazira – řídký vývar s otrubami, směs datlí, sýřeniny a thé (přepuštěné máslo)
- Sawiq – hustá pšeničná nebo ječná kaše
- Silq – mangold smíchaný s vařeným obilím
- Pečené běhy pouštního zajíce
- Melouny, okurky, jádérka, datle...
- Mohamad měl rád sladké, jedl med a datle.

Pohostinnost a skromnost ve stravování

- Jez to, co máš před sebou
- „Jídla , kterého je dost pro dva, je dost i pro čtyři. Jídla, kterého je dost pro čtyři je dost i pro osm.“
- Jediné co prý nikdy nesnědl byla ještěrka. Ptali se ho, jestli je hárám...

Stolování z dob Mohameda

- Kožené prostírání
- Mohamed nikdy nejedl z nádobí
- Nikdy nepoužíval nůž na krájení masa. (viděl v tom cizáckou módu).
- Nikdy neseďel u stolu
- Nikdy nejedl jemný chléb.

Strava v nebi...

Rajská zahrada a v ní tři řeky:

- řeka vína, které není opojné,
- řeka mléka, které nekysne,
- řeka čistého medu.

Vybraný Aláhem sedí na pozlaceném trůnu a „drůbeží maso“ mu podává baculatá huristka s hnědýma očima, zatímco štíhlí mladíci udržují jeho číši ze zlata a křišťálu stále plnou.

Turecko

- Rozvinutý cestovní ruch
- Služby na úrovni
- Pestrá gastronomie
- Tolerantní forma islámu až do roku 2020?

snídaně

Snídaně

Bohatý nabídkový stůl

All inclusive

Šiš kebab

Plněný lilek

Jehněčí na jehle

Kebab

Rychlé a levné občerstvení

Šiš kebab

Další varianta „kebabu“

Baklava

Turecké trhy

Sušené ovoce

Cukrovinky

Balení pro turisty

Sladkosti, ořechy

A ještě větší ořechy...

Olivy

Čerstvé sýry

Uzeniny i sušená zelenina

Skopové dršťky

Nakládané vinné listy

Prodavač modlitebních korálků

Prodavač pečiva

Prodavač kukuřice

Prodavač sypání holubům

Prodavač pijavic

Trh s čerstvými rybami

Trhy s ovocem

Římský hrách

Baklažán

Stolní odrůdy révy vinné

Vyberte si co upečeme

„Turecká pizza“

Turecká pizza

Porážka

„Zabijačka po turecku“

Využije se vše...

Cukrárna

Cestování autobusem

Úleva tělu i duši...

Turecká vína

Evropské i vlastní odrůdy

Turecké pivo

Vinný destilát s anýzem

Turecká káva

Nápoj s historií

Vždy bez lžičky a cukr?

Obsluha v kavárně

Ochucené čaje

Konvice na čaj

Turecký čaj z Rize

Slezská univerzita v Opavě

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Ústav lázeňství, gastronomie a turismu

Mgr. Alexandr Burda